

Motion till riksdagen 2025/26:2692

av **Serkan Köse (S)**

Fastställande av dagsböter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att domstolarna bör ges tydligare instruktioner och bättre instrument för att fastställa dagsböter utifrån ett mer korrekt beslutsunderlag inklusive uppdaterade inkomstuppgifter och faktiska ekonomiska förhållanden och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Utredningen Snabbare lagföring – ett snabbförfarande i brottmål (SOU 2021:46) föreslog i juni 2021 bland annat att domstolar ska ges tillgång till Skatteverkets beskattningsdatabas för att förbättra beslutsunderlaget vid handläggning av brottmål. Den socialdemokratiska regeringen lade våren 2022 fram propositionen Snabbare lagföring av brott, som delvis byggde på dessa förslag. Propositionen innebar att försöksverksamheten med snabbare lagföring permanentades och att flera processförbättrande åtgärder infördes. Däremot har frågan om domstolarnas tillgång till uppdaterade inkomstuppgifter vid fastställande av dagsböter ännu inte genomförts, och den nuvarande Tidöregeringen har inte tagit de nödvändiga stegen för att säkerställa detta.

Detta innebär att ett centralt problem kvarstår. Det finns ännu ingen tydlig och bindande regel som kräver att domstolar alltid använder aktuella och verifierade ekonomiska data, såsom inkomst, förmögenhet och skulder, vid fastställande av dagsböters belopp. Domstolarnas praxis är fortfarande ojämn, och risken för orättvisa bedömningar kvarstår.

För att dagsbotssystemet ska fungera enligt sin grundläggande idé, att påföljden ska vara kännbar men rättvis utifrån den dömdes ekonomiska förmåga, bör regeringen därför fullfölja implementeringen av förslagen i SOU 2021:46 om tillgång till Skatteverkets databaser och komplettera detta med tydliga instruktioner från lagstiftaren. Domstolarna måste säkerställa att den dömdes betalningsförmåga alltid verifieras genom aktuella uppgifter.

Det bör även införas en återkommande redovisning från Domstolsverket eller Justitiedepartementet om hur många bötesdomar som baserats på kompletta och uppdaterade ekonomiska underlag samt hur ofta inkomna uppgifter varit otillräckliga. En sådan uppföljning skulle stärka rättssäkerheten, skapa enhetlighet i tillämpningen och öka allmänhetens förtroende för rättsväsendet.

Serkan Köse (S)